

A MI LAPUNK

Egész évre . . . . . 20 korona.
Egyes szám ára . . . . . 2 korona.
Külföldre . . . . . 25 korona.
Megjelenik (július és augusztus
kivételeivel) havonként egyszer.

DIÁK- ÉS CSERKÉSZUJSÁG

Szerkesztő: SCHERER LAJOS
Társszerkesztő: TAMÁS LAJOS
Főmunkatárs: Dr. FENYVES PÁL

Előfizetést, hirdetést, cikket,
lapközleményt Scherer Lajos
címeire kell küldeni

Lučenec, Madách-utca 11. szám.

„Az élet csak úgy éri el célját, ha tetteknek szenteltetik.” KÖLCSEY.

A sport.

Az ifjuság éltetője a sport, a mérkőzés. Erre hajtja az ifjút a fejlődő erő, a lüktető vér, a becsvágy. Innen van, hogy a jégpályán, a hómezőn, a játéktereken, az erdőben, mezőben több fiatal emberrel találkozunk, mint idősebbel. Dalos-vig kedv viszi ezeket az ifjuság-vulkánokat mindenüvé, ahol testet-lelket, éberséget, lélekjelenlétét, gyors cselekvést, bátorságot, akarat erőt kell a sorompóba állítani.

A sport elősegítője a test és lélek együttes, harmónikus nevelésének. Nemcsak edzi a testet, de a lelket is felfrissíti, a lélek bánatkutját betömi és testi-lelki erőfölletet okoz, mely ellenállóbbá teszi szervezetünket és nagyobb munkateljesítő-képességet biztosít nekünk. A kedélyünkben kivirít az öröm csipkebokra és a mindennapi verem életből, a hamvazószerdák bőjtjéből kiragad, hogy a kőfalak közül a természet ölére siessünk, hogy Isten béke-templomában hajnal-haromat harmatozza lelkünket és a nap kacaj-glóriás sugár-kévéjében barnára festődjék testünk bőre, hogy ép szívvel, ép lélekkel tovább állhassuk az életbarikád kemény harcát.

A sport az egyén éltetője, de csak akkor, ha nem önmagáért üzzük öncélból, ha eszköz arra, hogy testi-lelki erőnket gyarapítsuk. A tulzásba vitt sport káros: kimerít, beteggé tesz. Akinek minden gondolata csak a sport, aki folyton csak a futbal-versenyekre jár, félnapokat eltölt jégen, uszodában, elhanyagolja tanulmányait, lelke művelését. És viszont, aki folyton csak az asztal előtt görnyed s könyvmolyként minden mozgástól irtózik, szintén kárt vall: szervezete legyöngül és

a mértékellen szellemi munkától elernyedten kidől a mérkőzésnél.

Itt legjobb az aranyos középut. Barátkozunk meg a természettel, mozogjunk sokat a friss levegőn: a természet szépségei megszereltetik velünk a művészeteket s pihenést, felfrissülést visznek a lelkünkbe. A sok fa, bokor, virág, madár, patak, martakő sok tanulságot nyújt, megfigyelésre, tapasztalatszerzésre, önművelésre szoktat és ami a legfontosabb: bátor elhatározásra, férfias bátorságra nevel és előmozdítja hatékonyan a társas szellem kifejlését, kedélyünknek örök fiatalságát, amire az életben nagy szükség van.

Azért fiuk, lányok, a közeledő tavasszal ismét ki a szabadba! Kergessétek el magatoktól a bánat fekete kutyáját, a Golgota-fellegeket s dalotok töltse be az erdőmezőt; játék, séta, sport acélosítsa izmaitokat, hogy annál könnyebben birkózhassatok meg a szellemi munka versenyén. Csak ép testben van ép lélek és az edzett lelkü és testü ifjuból válik csak a haza munkás, művelt, józan és bátor polgára, aki hisz, imádkozik és becsületes.

Mindezt a helyes mértékkel üzőtt sporttal érhetjük el, azért tanuljatok sokat, de a nemes sportról se feledkezzetek meg!

Lajos bácsi.

Vörösek a fák.

*Mint a máglyára vetett élet,
Olyanok most a fák.
Színük zsibbaszt,
Lelkük jajt mond,
Haldoklásuk vágy.*

*Fulladoznak a tűzrozsda színben,
Érzik a fagyot.
— Nagy, máglyára
Vetett élet:
Én magam vagyok!*

Eleőd Anikó.

Kenyér az utcán.

Kora délután van és a hőség lázbaejtően rekkenő. A Ringek, a világváros hatalmas ütőerei, bágyadtan lüktetnek; a sok fény, kirakattükör és ablak bántóan vakít . . .

Befordulok a két muzeum közötti kis parkba, melynek közepén hatalmas márványtalpazaton Mária Terézia trónol kevélyen, a Ringnek és az egykori Habsburg residenciának hátat fordítva. Itt a parkban sincs árnyék, a fák porosak, a gyerekek némán gubbasztanak a padokon és néhány ember tikkadtan vánszorog a közeli kiállítás (a volt császári lovarda épülete) felé, melynek zászlója most ernyedten piroslik a napsütésben.

Hátul, a muzeumok mögött kihalt az utca és a por lomhán kavarog a nagyritkán elrobogó gépkocsik mögött . . . A lépcsőn, mely a muzeumparkból felvezet a járdára, egyszerre meg kell állnom. Néhány lépésnyire előttem két kenyérkaraj fekszik. Egyik a másik mellett, mintha csak néhány pillanattal előbb valamelyik lépcsőn ugráló gyerek ozsonnáskosarából esett volna le a járdára.

Valaki közeledik és én megbújok a bokrok mögött. Az ember elmegy a kenyér mellett, de távolabbra megáll és visszanez. Ugy gondolom, hogy most visszafordul, hogy felemelje a kenyeret, — egészen bizonyos, hogy észrevette, — de nem ez történik. Csak mosolyog és odább áll.

Leshelyemen maradok és figyelem a kenyeret és az embereket.

Csizma kopog az aszfalton, kicsit szokatlan ez a zaj itt: kóp, kóp . . . Az ember, aki hordja, testes, napbarnított arcú, egykedvűen ballag a kiállítás felé. A hőség nem bántja, megszokhatatlan a vetések közti és a tarlókon való jártában. És a csizma rátapos az egyik kenyérrre. Jaj! — a kenyér széttapad és a vajtól zsiros lesz a szürke aszfalt.

Autó túlköl. Egy zöldruhás úr tétován az autó után bámul, aztán lassan, lehorgasztott fejjel felém indul. A kenyér előtt megáll; látom, hogy a földet nézi és mégis tovább megy. Elmegy mellettem is, engem sem látott meg, most a csikorgó kavics között keresgél nyugtalan tekintete és a kenyér az utcán hever, lassan szárad a szikrázó napsütésben és a finoman szállongó por belepi könnyű réteggel.

Emberek jönnek, de megint nem történik semmi, türelmellen leszek és menni akarok, amikor valaki megelőz abban, hogy felemeljem a kenyeret. Feketébe öltözött öregúr áll a járdán, kabátja háta fényes, a könyöke foltos, de nagyon tiszta minden. Kiveszi zsebkését, gondosan megtisztítja a vajas részével porba hullott kenyeret, egy ideig nézi, az ajka mozog, de nem hallom tisztán, mit rebesget. Olyan mozdulatot tesz, mintha megtartani akarná a kenyeret, — de nem, másnak nagyobb szüksége lehet erre a néhány falatra — és feltűnő helyen leteszi a két karajt a park kőpárkányára. Mielőtt tovább menne, gondosan megtisztítja a zsebkést, megtörli izzadt homlokát és én két meleg szempárt látok megcsillanni a pápaszem mögött.

Egy ideig helyemen maradok, mert lépteket hallok. Gyerekek jönnek nevelőnőjükkel, utánuk egy munkáskülsejű férfi, majd egy öregasszony és a kenyér még mindig ott hever a párkányon. De már nem sokáig. Lakkcipős fiatalember jön füttyörészve, ezüsfogantyús sétapálcáját suhogtatva, — ha most pázsitos réten járna, lekaszált virágok jeleznék útját, — egy suhintás és a két karaj lábamhoz repül.

Igen, ez történt a kenyérral, amit gondos kezek szeltek és kentek meg vajjal, mibe belegázolt a csizma sarka, amit a tétova ember nem vett észre és amit az öregúr éhesebb szájnak szánt. A lakkcipős fiatalember botja lekaszált a párkányról.

Egri Viktor.

Hogyan élnek a hangyák?

Írta: Dr. Greguss Pál.

(Vége.)

Az eledelszerzés.

Az ivadék gondozással teljesen összefüggő és hasonló fontosságú munka az eledelszerzés. A hangyák tápláléka vegyes. Legjobban szeretik az édességet, nyalánkságot, akár növényi, akár állati eredetű. Vannak közöttük vegetariánusok és húsevők is.

Az eledelszerzés tekintetében igazán csodálatos munkát végeznek. Vannak közöttük valószínűs *állattenyésztők*. Ezek földalatti, elkülönített istállókat építenek, hol gyökértetveket nevelnek, hogy azokat megfjehessék. De nem csak gyökér — hanem levéltetveket is tenyésztnek. Ezek az ő fejősteheneik és háziállataik, melyeket külön tartanak s katonák védelmeznek.

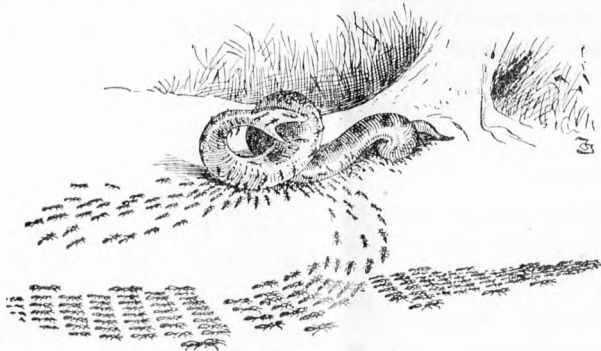
Ezeket az állatokat szorgalmasan ápolják és tisztogatják, sőt, ha a tetvek tápláléka elfonnyadt, frisset hoznak helyette. A dolgozók a nap különböző szakán felkeresik és „megfjék” ezeket az apró „teheneket.” Némelyik dolgozó hátára veszi az egyik tetvet és más helyre cipeli. Az Amazon folyó tájékán (Amerika) az egyik hangyafaj dolgozói levelekből istállókat építenek, amelyben egy kabóca-lárvát tenyésztnek. Mások a szűkös időre élő méz-raktárt nevelnek. Ezt is külön helyen tartják és őrzik. Az élő „mézhordók” alig tudnak járni és esetenül függnek a kamara falán potrohukkal lefelé. A hímek, nőstények, valamint a dolgozók is napközben többször fölkeresik e mézhordókat és néha ugyancsak „felöntenek a garatra.”

Vannak közöttük maggyűjtők és magvetők is. Némely fűnek gyűjtik a magját; a fészek közelében csakis ezt az egy fűvet engedik szaporodni, a többi kipusztítják. A magvakat külön e célra készített magtárakban halmozzák föl. Ha az eső véletlenül megáztatta e magvakat, kiviszik a napra száradni, hogy meg ne penészedjenek. Mások viszont előbb összerágják, malátává alakítják át a magvakat, hogy a földben ki ne csírázzanak. (Épen úgy, mint a sörgyártásnál szokták csinálni!).

Legcsodálatosabb azonban egyes fajok gombatermesztése, melyet a föld alatt végeznek. Ez a termesztési mód szinte az ember munkájánál is tökéletesebb. Nemcsak azt csodáljuk, hogy gombát tudatosan termesztenek, hanem azt is, hogy a legtisztább tenyészetet űzik. Akár-

csak a gazdálkodó, aki a gabonaneműeket nem keveri össze, hanem külön táblába veti a búzát, a rozst, az árpát. Hogy ezt a gombatenyészetet tökéletesebbé tegyék, némelyek csapatostul keresik fel a zöld növényeket (levelet, rügyet, szárat) abból egy-egy darabkát lehasítanak; majd pedig zárt sorokban, az előre elkészített és tisztára söpört országuton hazaviszik s a földalatti kamrákban helyezik el. A levelek egy része táplálékul szolgál. Egy-egy ilyen élelmezési hadjárat után bizonyos fákat a szó igazi értelmében egészen letarolnak. Erdekes nézni egy ilyen zárt sorokban vonuló hangyaezredet, melynek mi de egyik katonája egy-egy zöld zászlot visz.

Ebben a közös munkájukban is érvényesül a munkamegosztás elve. Rendesen csak az erősebbek másznak fel a fára s ezek nyelik le a levéldarabkákat, míg az apróbbak a földön várakoznak. A hulladékot aztán hazaviszik; de ha a levél még nem elég fonnyadt, egy pár napig száradni hagyják, mert így biztosabban eláll. Ha

A hangyák támadása egy vipera ellen.

pedig zölden viszik a fészekbe, akkor előbb a szárító kamrákban helyezik el, hogy megfjonnyadjon. A levéldarabkákat bent még jobban felapritják. Mindegyik darabkával 3—4 hangya szorgoskodik. A legerősebb munkás állkapcsával tartja a levelet, míg a kisebb hangyák felszabdalgják. Ez a munka néha félóráig is eltart, ami aránylag nagy erőkifejtéssel jár.

Az apró leveleket azután péppé rágják s ezzel tapasztják ki a kamara falát. Sőt, hogy ez a „vakolat” még tartósabb legyen, egyes csapatok állandóan tapossák. Mikor evvel a munkával is elkészültek, a legkisebb hangyák a tulajdonképeni „kertészek”, apró gombafonalakat hoznak s azokat beleillesztik, illetve beleültetik ebbe a megrágott levélpépbe. A gombafonalak éppen olyan sorjában vannak itt elültetve, mint a leggondosabb kertész palántái az ágyakban. A gombafonalak végeit olykor le is nyelik, mint a kertész a fák ágait. Az idősebb ágyakat többször újból beültetik, sőt ha a talaj nem elég termő, akkor váladékanyaggal meg is trágyázzák. Ily módon termesztik azokat a „kalarábé fejeket”, amelyek a legkedvesebb eledelük közé tartoznak.

A hangyák közös munkájában szorgalmasan segédkeznek a *rabszolgák*, mert a hangyák országában ilyenek is vannak. A lárvákat és

bábokat elrabolják a szomszéd fészkekből; hazaviszik, etetik, ápolják őket és munkásokat nevelnek belőlük. (A törökök is elrabolták a magyar csecsemőket és gyermekeket s ezekből nevelték fel a legvitézesebb janicsárokat!). Ezek az elrabolt munkások tartozhatnak ugyanahhoz a fajhoz is. A „rabszolga“ szót nem a megszokott értelemben kell itt venni. A rabszolgák egyénileg teljesen szabadok, ki-bejárhatnak, azonban fajukat nem fejleszthetik tovább.

A hangyákon kívül más állat is lehet a hangyaállam hasznos tagja, például legyek, sások, lepkehábók, tetvek, poloskák, pókok, rákok. Ezek az állatok nagyjából bizonyos édes anyagot választanak ki magukból, mely a hangyának kellemes. A hangyák a vendégállat szőrötétét állandóan ingerlik, mire följegyzés, kiválasztás. Ujabbán arról is van följegyzés, hogy a vendég hűségesen végignyalogatja a hangyagazdát. Van olyan vendégállat is, amely a hangya fejének alsó részéhez tapad, s valahányszor a hangya enni vagy inni akar, mindannyiszor ez is ételt és italt koldul csápja kopogtatásával.

A védekezés.

Némely hangyafaj katonái éjjelre apró kövekkel eltorlaszolják várak kapuját. Alkonyatkor van a „kapuzárás“; aki kint maradt, azt nem eresztik be. Reggel 8 óra tájt nyitják a kaput. *A hangyák hazájukat, fészkeiket hihetetlen önfeláldozással védelmezik.* Emiatt majdnem állandóan háborús készültségben vannak. Néha ekkeseredett hátraharcok folynak. Némelyik, mint pl. egy apró európai faj, mindig egy másik nagyobb fajtájú államnak közelében építi a fészket, hogy a nagyobb testű faj lárváit és bábjaikat elrabolhassa. Azok keskenyebb földalatti folyosókat építenek, mint emezek s így a kárvalloítak nem üldözhetik az aprókat.

E pár adatból is láthatjuk, mennyire csodálatos állatok a hangyák. Legjobban van bennük kifejlődve a faji öntudat, a faji érzés, a munkamegosztás és a fiatalság szeretete.

A hangya szereti fészket, azt a helyet, ahol „bölcshőjét ringatták“, ahol felnőtt. Ragaszkodik ahhoz az államhoz, melyben társai élnek. Mindegyik hangya szabad egyén. Anélkül, hogy az egyéniségük megszűnnék, kifelé közösen egy egységes hazát képviselnek. A fajhoz nem tartozó egyén: idegen és aki idegen, az ellenség. A hangya-népség kiválóan szorgalmas és takarékos, amint látjátok. Egy kissé furcsa fogalmai vannak a világbékéről.

Diákbált rendezett febr. 13-án a komáromi benedekrendi kath. főgimnázium ifjusága a Segítő Egyesület, Diákmenza és Cserkészcsapat javára, mely minden tekintetben fényesen sikerült. Volt cserkészbűlé, konfetticsata, kotilion, stb.

Pajkos Vilike.

Nem untallak benneteket tanulságos történetekkel, de Pajkos Vilikéről elmondom ezt a kis mesét.

Bizony, mikor Vilike diák volt, akkor még nem ismerték sem a cserkészhátát, sem a hegemászó botot az iskolában s boldogult Perc bátyánk, a jó öreg pedellus, ijedten kapta volna fel a fejét, ha egy szép napon az iskolaudvarra bevonult volna a cserkészcsapat...

„Szent Isten! Csak nem burkusok jönnek?..“ mert az öreg büszkén emlegette, hogy nagyapja a burkusokkal vívott háborúban részt vett.

A jó öreg szeretett évödni a fiatalsággal s Pajkos Vilike volt a jobb keze, ha meg akarta tréfálni a „nemes ifjúságot.“

Pajkos Vilike osztotta az udvaron báméskodóknak a „vaskapcsokat.“ A jámbor iskolaszolga ugyanis nem nézhette az élhetetlenséget. Előtte nem volt maradása a báméskodó, vagy sompolygó diáknak.

„A tíz perces szünet arra való, mondogatta, hogy mozogjon a vér bennetek!“ Ha észrevett valakit, aki a játékos csapattól elhúzódt, odaintette Pajkos Vilit:

— „Vaskapcsot neki!“

Vilike pedig háta mögé lopódzott a báméskodónak s tenyere élével jót húzott térde hajlására. Ez volt a vaskapocs. Ha váratlanul jött ez a csapás, biztosan megroggyant alatta a térde s mire feleszmélt az illető, Vilike már máshol osztogatta a vaskapcsokat.

— „Pezsegjen a véretek!“ Kiáltotta az öreg, nagyokat kacagva a sikerült tréfán.

Mikor aztán unni kezdte a mulatságot, elővette óráját s nagy álmétkodva vette észre, hogy annak bizony megállott a mutatója.

— „Már megint valamelyik kölyök babrálta az órámat...“ dörmögte s megint Pajkos Vilikehez fordult:

— Öcsém, szaladj csak az asszonyomhoz...
Tudd meg: mennyi az idő?

Ugyan jóra bizta a dolgot. Pajkos Vilike, aki a folyosón a görög és római istenasszonyoknak olyan pompás bajuszt festett, hogy a hortobágyi csikósoknak is becsületére vált volna, csak nem tagadhatta meg önmagát.

Bekukkant az ajtón s észrevette, hogy bizony a tíz perc már elmúlt. Sunyi arccal fordult oda a tüzhely körül sürgölődő asszonyhoz.

— Ugyan édes néni, igazítsa előbbre az

óramutatót tíz perccel! Azt üzeni a bácsi.

Az asszony mással volt elfoglalva. Neki előbbre való dolga volt a ropogásra sült malacpecsenyét megforgatni a tepsiben, hogy oda ne égjen.

— Állj a székre, fiam! Igazítsd meg magad! Vilike felkapaszkodott s jót rántott a mutalón úgy, hogy negyedórával szaladt előre. Aztán diadalmas arccal ment jelteni az öregnek:

— Baj van Bácsika! Régen csöngetni kellett volna...

Az öreg megvakarta a tarkóját és a csengetyühöz sietett. Megrángatta a csengetyü huzóját erősen. Érces nyelve harsány hangon szólította be a fiatalságot. Ideje is volt már, hogy besziessenek. A tanár urak ünnepélyes komolysággal tüntek fel a folyosón. Sietett ki-ki a maga helyére. Pajkos Vilike érezte, hogy nagy dolgot cselekedett.

Odakünn ezalatt az öreg jól körülnézett, hogy nem maradt-e valaki ott s azzal a szoba felé vette az útját. Hozzáigazította óráját a belső fali órához nagy fejcsóválgatás közben.

— Bizony igazat mondott az a gyerek; mormogta bosszusan. Dehogyan vette volna észre, hogy megrétfálták.

Pajkos Vilike ezalatt szivszorongva hallgatta társait. Sorra szólították őket. Végre ő reá is rákerült a sor. Vilike izgatottan nézett körül, alig kezdett azonban a leckébe, megszólalt a csengetyü harsány szava. A tanár ur alig hitt a fülének s elővette zsebóráját.

— Mi ez? Bizonyosan valaki babrálja odakünn a csengetyüt...

Kihajolt az ablakon s fürkésző szeme megpillantotta az öreg iskolaszolgát, aki javában huzta a csengetyüt...

Odakünn ezalatt lármásan tódult ki a diáksereg a tantermekből. Kénytelen-kelletlen becsapta zsebkönyvét ő is s kisietett a teremből.

— Annál jobb, máskor alaposan kikérdezlek.

Pajkos Vilike szivéről nagy kő esett le s elégülten sompolygott a gyermeksereggel együtt kifelé, ment egyenesen az udvarra, a többiek pedig lassacskán elszéledtek hazafelé.

Vilike az öreget kereste, de sehosem találta. Benézett a szobába. Ott bizony egy lélek sem volt. Kapta magát, gyorsan visszaigazította az óramutatót s boldogan sietett ő is hazafelé. Hóna alá csapta könyveit s megfogadta, hogy másnapra úgy megtanulja a leckét, hogy menni fog mint a karikacsapás...

Ahogy kilépne a kapun, hát az öreg recsegő hangja rivalt reá:

— Gyere csak vissza szép mákvirág... Mit mivelteél?...

Vilikének inába szállott a bátorsága.

— Én?... Én?... Semmit.

— Hazudsz gazember. Most jövök az igazgató urtól. Engem pirogat miattad. Negyedórával hamarabb csöngettem, mint kellett volna. Ez a te lelkesed szárad. Te igazítottad előbbre az órát, megmondta a feleségem.

Azzal karonkapta Vilikét s vitte egyenesen a szoba felé.

-- De most már én marasztallak itt papirgaluskára...

Vilike könyörgésre fogta a dolgot.

— Higyje el, hogy ártatlan vagyok...

— Ismerlek, szép mákvirág...

Azzal kivette zsebéből az órát s majd hanyatvágódott a meglepetéstől, mikor összehasonlította a faliórával...

— Asszony! kiáltott a feleségére, itt valami boszorkányság történt... Az én órámon negyed egy, itt meg tizenkettő...

A természetes asszony megfordult és jóságosan nézett végig a kis Vilin, aztán szemrehányó szemmel fordult élete párjához:

— Ugyan! Nem szégyenli magát vén létire ez előtt a gyerek előtt? Micsoda boszorkányság esett volna itt? Hát nem látja, hogy az órája siet? S még ezt a szegény gyereket akarja bűnbaknak odatolni...

Megcsóválta fejét, kinyitotta a sütőajtót s jó darab lepényt nyomott a gyermek kezébe.

— Eredj fiacskám haza! Te pedig máskor magad igazítsd meg az órát...

Az öreg szégyenlősen mormogott:

-- Mégis csak igaza lehet az asszonynak...

Azzal barackot nyomott a fiu fejére s otthagya a faképnél őket.

Nem tudom aztán, mi történt, de annyi bizonyos, hogy a fiu szerencsésen átesett az examenen. Hogyne, mikor annyi esze volt!...

Azóta nagyot fordult a világ sora. A diákok többet értenek a tudományhoz, mint a huncutsághoz; fegyelmezettebbek, komolyabbak, mint azelőtt, de én úgy érzem, hogy mégis akkor voltak igazi gyermekek, míg nem szórakoztató olvasmányokból ismerték meg a pajkosságot...

Fülep Kálmán.

Cserkészek.

*Ti vagytok minden feslő bimbó, szent ígérlet,
Üdítő forrás szikkadt, égő pusztaságon.
Gyöngyöző harmat árva, hervadó virágon,
Bűnt és halált letipró győztes, ifjú élet.
Ti vagytok minden feslő bimbó, szent ígérlet.*

*Bénán, kopottan, rút igába fogva járunk.
Rongy állatsorba süllyedt buja tespedés.
Kalászt és rózsát összetört a jégverés,
Emberhítünk elomló terhe nyomja vállunk.
Bénán, kopottan, rút igába fogva járunk.*

*Az ember most silány árnyéka önmagának;
Hazug, bitor, testvérgyilkos, vérfertező.
Virágtalan, méregpáras halálmező
A lomha föld: és nincs megváltó, égi bánat!
Az ember most silány árnyéka önmagának.*

*Nem adhat üdvöt zordon bőlesek bus malasztja,
Sem vörös üszköt hintő, bamba gyűlölet,
Pünkösdi lélek kell, zugó, tüzes követ,
Ki szívünk elfojtott forrását fölfakasztja.
Nem adhat üdvöt zordon bőlesek bus malasztja.*

*Nem kell a kulturának csalfa, gyatra máza.
Könyörtelen gép, jajszó, vérkönnyes korom,
Gyilkolás, vagy kánkán most hantolt sirokon,
Otromba guny, mely föltépett sebünk gyalázza.
Nem kell a kulturának csalfa, gyatra máza.*

*Edzett, acélos, szüz erőnek jön ma sorja.
Foganjon új oltás a feregmartha fán.
Az idő törvényt ül a hitványok hadán,
A fürgeteg a korhadt ágat elsodorja.
Edzett, acélos, szüz erőnek jön ma sorja.*

*Cserkészfűk; ti vagytok most az új leventék,
Pulyák között az izmos, döntő hadsereg.
Ajkatokon még forró anyacsók remeg.
Néktek e csók s az álmodott jövő a szentség.
Cserkészfűk; ti vagytok most az új leventék.*

*Felétek int a bércék hőszin, szüzi orma,
A természet nem hangulat, de Istenarc.
Ki a homályból testvér! szívárványt akarsz?
A napsugár a gond felhőit átragyogja.
Felétek int a bércék hőszin, szüzi orma,*

*Ti vagytok törzse újraélő régi fának,
Vagytok feltámadásra hívó harsona.
Szóllaljátok! s ledől a Sátán temploma.
Emberek lesztek: magvetői új világnak
És büszke törzse újraélő, régi fának.*

Ölvedi László.

Gyászrovat. A rimaszombati cserkészcsoport igen kedves és munkás tagja, Imreh Saci, a bébsi kereskedelmi iskola tanulója, váratlanul elhunyt Bécsben. Ott is temették el. Emlékét cserkészlársai szeretettel őrzik!

A cimbora.

Írta: Bence Bálint.

A Mi Lapunk 1925. évi márciusi számában olvastam a következő sorokat: „A Mi Lapunk sulyosabb programmal léphetne fel. Szívesen olvasnánk benne oly olvasmányokat, melyek — élvezetes stílussal ugyan, mindamellelt félelmetesen komolyan — eszébe juttatnák a cserkészeknek, hogy a jövő az ő kezükben van.“

Megragadott ez a fellünő kívánság. Hogy miért? Akkor, úgy hirtelenében magam is nehezen tudtam volna megmondani. Elgondolkoztam ezen a néhány soron. Elrobogott lelkem előtt a diákkorom; sok színes tarka diákálom: örömeim. Megjelent sorban a sok buksi, ragyogó szemű, csilingelő kacajú diákfej: kortársaim. Boldogan örültem, kacagtam, játszottam emlékeimmel most is, mind egykor a játszótéren, ott az egeltükröző Balaton partján. De ni... Mi ez?... Megrázkódtam. Olyan mozdulatfélélet teszek, mintha köpönyegemet akarnám szorosabban magamra húzni, — mintha láznék, mintha szememet akarnám eltakarni, hogy ne lássam... Pedig csak egy emlék... Diákfej ez is... De e diákfej látására mindig megborzongok. Sötét, jégterhes felhő ez, mely már oly sok, sokatigérő, szívárványos diákálmot vert pocsékká. — Elhesegetem...

De már-már megrohantak az emlékek. Az emlékkaleidoszkóp tovább pereg... Új képek, új világ. Most jönnek az enyémekek, az én fiaim: a cserkészeim. Gyönyörű szinompás kép: kacagás, nóta, erő, merész tekintet, magábanbízás, nagyotakarás.

Oly jól esik elmerengni rajta és várni, türelmellenül várni, hogy ez a hősi nagyotakarás valósággá legyen... De nem, nem tudom élvezni reményeimet, vágyaimat. Ismét idetolalkodott, most már cserkészeim között bujkál az a jellemző diákfej, melytől az előbb is megremegtem. Most nagy, barna, széleskarimájú cserkészkalap van a fején. Ni! most olyan mint egy vén bagoly: az ifjuság, fiaim, cserkészeim kacagó boldogságának kuvikmadara. Sss! Sss! — hajszolom a rémmadarat, de nem mozdul, csak összébb huzódik, hogy ne lássam. Pedig látom, ismerem őt, — akarom, hogy más is ismerje: ezért fogtam ma tollat a kezembe. — Hogy „élvezetes stílussal“ írom-e meg azt, amit a szíveim diktáltak, itéljétek meg ti.

Bélpoklosok. Valahányszor a régi kor e szerencsétlenjeire gondolok, összeszorul a szívem. Sokszor még a büntetésben is nagyon súlyos az Isten keze. Ha valaki, hát ezek a szerencsétlenek érezhették az Isten kezének a súlyát. Szegény élőhalottak! Testük gennyes sebekkel borítva. Büzlő huscafatok lógnak csontjaikról. E rettenetes baj kiszívja a beteg életnedvét, undokká, utálatossá teszi őket. S e mellé még a társadalom katasztrófái. Mint élőhalottak fetrengenek az emberektől elhagyott helyeken s ha mégis ember közeledik feléjük, kétségbeesve kiáltanak: Távozz, bélpoklos vagyok! Távozz, mert te is megkapod e szörnyű bajt.

Rettenetes kép! Hálát adok a jó Istennek, hogy a betegség a maga mivoltában — csak volt, — De mégis... Ha erről a régi betegségről olvasok, ha boldogan meg akarom nyugtatni magamat, hogy ez a betegség csak volt, — mindig édes fájdalom nyilal a szívembe, mely ezt sugja: ne örülj, bélpoklosok nemcsak voltak, — vannak is! Megvannak a te korodnak is a bélpoklosai, kik büzt, fertőző mérget terjesztenek maguk körül és ezrével fertőzik meg azokat, akik vigyázatlanul közelükbe férnek.

S ekkor megjelenik előttem a modern bélpoklos, ismét előttem van a jellegzetes diákfej, melytől az előbb megborzongtam. Itt van ni: talán mint kisfiu: iskolatársam; talán mint magát felvilágosodottnak mondó világfi; talán mint titkokat, rejtélyeket megoldó „idősebb“.

Rajta külsőleg nem látszik meg e rettenetes baj, a bélpoklosság. Talán elegáns vasalt nadrágban jár. Vakítóan fehérre vasalt plasztíronu inge és kézelője kifogástalan. Talán külső fekélyek sincsenek arcán, talán külsőleg épen olyan mint te. Ő nem katasztrófálja az társadalomnak, sőt, — sajnos, akárhány diákszobának szívesen látott vendége. Ez a modern bélpoklos. Neve: rossz barát, rossz társaság, cimborá.

A testi bélpoklosokat kizárták az emberek közösségéből. A társadalom katasztrófája volt. Kegyetlen, de szükséges óvintézkedés volt. Pusztuljon, szenvedjen, — gondolták, — egyedül, vagy a magához hasonlók közt, de ne terjessze a bajt, ne fertőzze meg az egészségeseket. — A mi bélpoklosaink, a lelki bélpoklosok: a cimborák közöttünk járnak, büntetlenül terjesztik az erkölcsi mételyt, fertőzik, mérgezik az ártatlan gyermeki lelket.

A testi bélpoklos ismerie baját, tudta, hogy

gyógyíthatatlan, de legalább nem akarta embertársainak romlását. Ezért kiabált, ha valaki közeledett feléje: Távozz, bélpoklos vagyok! — A cimborá is ismeri lelkének fertőző posványát, — de egyben különbözik a testi bélpoklostól: kegyetlenül rosszakarója mindenkinek. Én már elbuktam, — gondolja magában, — én már a fertő legmélyén vagyok, lerántok oda mindenkit, aki közelembe kerül. Utálom az ártatlanságot; én már piszkos vagyok, akarom, akarom, hogy a többiek is ilyenek legyenek. S ezt a célokat el kell érnem, ha utam letiprott, durva lábakkal legázolt liliomlelkek tömkelegén vezet is keresztül. — Így beszél ő magában! Micsoda vad, durva lélek kell ehhez!? Mily utálatosa, gyűlölete ez az ártatlan, himporos léleknek!?

A cimborá lélekölő, ártatlanságrabló! — Mikor kegyetlen céljának megvalósításához fog, nem ront be ajtóstul, nem mutatja meg mindjárt ördögi lelkét, — először mint jó barát szívedbe férkőzik. Te eleinte mit sem sejtész. Megosztod vele szívedet, barátoddá, bizalmasoddá teszed, mindenütt együtt jártok — s ő követ mint az árnyék. S mikor már jól kikészítette lelkedet, elkezd fertőző mérget szívedbe csepegtetni. Mikor először érzed az erkölcsi mételő hatását, feljajdul lelked, — egy pillanatra megláttad a cimborá ördögi lelkét, — lelked vergődik, mint a sas, melynek szárnyait állították. De a cimborá már megfertőzte lelkedet, s ha erőskezű segítőre nem találsz, zuhansz le a fertő legmélyére.

Nem rémképeket akarok rajzolni. Fiam, itélj te magad, igazam van-e?

Először talán ártatlan regényt ad — s te szívesen olvasod.

Utána már hoz érdekfeszítő, kalandos, izgalgó kalandorregényt — s te megtanulsz hazudni. Ha belépnek tanulószobádba, gyorsan elűntetted a regényt, — elő a könyvet — s nyugodtan, hidegvérrel hazudod, hogy eddig is tanultál.

Az iskolában észreveszed, hogy cimborád és az ő jó barátai olyasmikről beszélgetnek, amiket eddig a boldogító nemtudás takart el szemed elől. — Egyre jobban vágyódsz, hogy minél többet tudj erről a dologról. A cimborá meg gondoskodik róla, hogy kielgithesd tudásvágyadat. Sőt bátorít: Nem vagy már gyerek. Tudnod kell neked is, próbáld meg! Cimborád sétálni hív — és te mész, ahová vezet, még akkor is, ha másnapra még egy szót sem tanultál:

megtanulod a *kötelességmulasztást*.

Közös sétéikon, — mikre nagyon vigyázatok, hogy ne a város világos és forgalmas utcáin legyenek, — a cimborá cigarettát vesz elő, megkínál téged is, — s másnak te magad szorgoskods, hogy revanzálhasd. („A papa tárcájában elég sok van, egyet-kettőt ha elveszek, úgy se veszi észre,— vagy ha így nem lehet: egy-két korona csak nem sok, — hát elemelem.“) És ezzel véghezviszed, talán először életben, az első komoly *lopást*.

A sötét utca végén csendes lebujsz is van, — erre nem járnak tanárok, — bemennek — izgat a dolog, milyen érzés lehet kocsmában ülni. S csakhamar füstkarikák közt pityizáltok a hazugsággal kicsalt, vagy pláne lopott pénzen vett borból. De csakhamar forogni kezd veled a világ, halott-halványan hazavezetnek és az anyuka megijed, hogy mi történt az ő drága fiacskájával. (Nem is sejti szegény, hogy drága fiacskája talán épen ma volt életében először *mértéktelen*.) — Fiam, már ráléptél a lejtőre, lelked már mételyezve van, vigyázz! A lejtő végén fertő, posvány van!

A cimborá aztán hoz könyvet, képeket, amiket már nem mernél édes anyádnak megmutatni. Égő arccal, mohó vággyal olvasol, nézel olyanokat is, melyeknek csak az elgondolásánál is elpirult az arcod máskor. Most szinte falod ezt az erkölcsi mételyt. Az ilyesmire még nem egészen bedresszírozott lélek közbe-közbe felsikolt, de csak tovább... tovább... tudni akarok mindent!! A cimborá meg tovább szállítja a „szellemi táplálékot.“ Sétáitokon meg is beszélitek az olvasottakat. (Mit szólna egy édes anya, — ki ezerszer végigcsókolja fiacskája arcát, — ha ezeket a beszédeket hallaná?!) — De tovább!

A városnak eddig előtted ismeretlen réseite és személyeit kezditek felfedezni! Istenem, hisz ez már az erkölcsi bélpoklosság biztos jele. A fertőző mérég már lelkedbe ivódott, már hat, már működik. Esténként már nem tudsz elaludni, képzeleted büzlő, mételyes képekkel megmérgezve, nyugtalanul, izgatottan hánytorgsz ágyadon — lelkiismereted még egy utolsót próbál: lázong, sikong, tiltakozik, — de hiába... Belefáradt a sikongásba: a jégeső végigvonult a sokatigérő vetés felett, — a lilium sárba taposva, — egy ártatlan ifju lélek lerongyolódva, — azon a jóságos Krisztus arcon mintha egy nagy,

forró könnyesepp gördült volna végig!

Fiam, látod? — Ez a munkája a lelki bélpoklosnak, a cimborának. — A munka sikerült: az ártatlan gyermeki lélek megfertőzve, egy ifjú élet diadalmas büszke reménye sárba tiporva S most megjelenik előttem a cimborá kárörvendő, ördögi arca: sikerült, már ő is a fertő legmélyén van! — De mindjárt megjelenik előttem azon százaknak és ezreknek az arca, kiket ezek a cimborák raboltak ki ép úgy mint téged. Arcukon a kétségbeesés, a kifosztottság tudata, foguk összeszorítva, kezük ökölbeszorítva kétségbeesetten kiabálnak: Te ártatlanságrabló! add vissza elrabolt, elpocsékolt ifjuságomat; add vissza ártatlan gyermeki lelkeket!

Cimborá, hallod ezt?! Hallod, mit kiabál az a szerencsétlen, kifosztott, megfertőzött áldozatod?! Elrablott ártatlanságát követeli vissza. Nem remeg meg az a megkérgesedett szived, ha ezeket a szivettépő jajkiáltásokat hallod? Ugye azt meg tudad tenni, hogy rossz példáddal, rosszra való tanításoddal, szentségtörő szájjal elrabold egy ifju lélek boldogságát, de adni, visszaadni, jóvátenni nem tudsz! Halld meg e nyomorult, kifosztott lélek jajkiáltásait, hagyj fel már e szörnyű munkával, ne fertőzz, ne mérgezz meg ártatlan lelkeket, ne légy bélpoklos! — Azon az *utolsó nagy találkozáson* nemcsak magadért, hanem minden elrabolt boldogságért, minden kifosztott lélekért felelned kell! Hányan lesznek a vádlóid azon a nagy leszámolási napon?!

Hát te szegény kifosztott, kirabolt megfertőzött lelkü fiam mit csinálsz? Sírsz? Sírj csak, sird ki magad. Tudom, hogy fáj; tudom, hogy kegyetlen a kifosztottság tudata. Sírsz? — Megúntad már te is a fertő fenekét? Megismerted már te is cimborád ördögi lelkét? Beteg, bélpoklos lelked vágyódik a régi, napsugaras ártatlanság után? Nagyon érzed lelki lerongyolódottságodat? — Dobd ki, fiam, azt a hűtlen, bizalmaddal visszaélő cimborát, sirasd meg életedet, — ha tudnád véres könnyekkel is, — aztán menj, tégy úgy, mint a tékozló fiú, — borulj le annak a jóságos Atyának a szivére, és Ő visszaadja neked az elrabolt, napsugaras boldogságodat!

Fiaim! Ismeritek már azt a tipikus diákfejet, amelytől megborzongok, valahányszor szemem elé kerül? Azt akartam, hogy megismerjétek. Csak egyet bánok, hogy mindaz, amit leírtam, nem mese.

— Ez egyszer nem hozzád szólok, kedves kis pajtásom, de azért szívesen veszem, ha végighallgatod ezt a beszélgetést. Maradj hát mellettünk, foglalj helyet itt a könyvespolc közelében, így aztán könnyen segíthetsz magadon, ha untatni kezdünk téged.

— Te nem untatsz engem soha, bátyám; örülök, hogy szabad itt maradnom. Figyelni fogok.

— No, csak lassan a testtel, pajtás, biztonság kedvéért a kezedbe adok egy könyvet. Szereted az utleírásokat? A második polcon, jobb kéz, állnak a Földrajzi Társaság Könyvtárának a kötetei. Tessék, itt van Stein Aurél könyve: „Homokba temetett városok.” Jó lesz?... Mi pedig hagyjuk az olasz nyelvtant, mára elég volt.

— Maga megígérte, hogy felelni fog arra a kérdésemre, amit mulikori séta közben, bóbiskoló budai házak során hallott tőlem. Várom a választ. — Feleljen.

— Azt kérdezte, hogy érdemes-e élni, igaz-e, Éva? Én nem ezt kérdeztem volna. Nem így kérdeztem volna.

— Tudom, mit akar mondani. Hogy élnünk kell, hogy kénytelenek vagyunk élni, mert nem tehetünk másként.

— Nem ezt gondoltam, Éva. Az élet nem valami külső kényszer, az élet kötelesség.

— Kötelesség? De hát kivel szemben, mondja, kivel szemben?! Én olyan egyedül érzem magam ebben a nagy városban, ezen a nagy világon...

— Gondoljon az édesanyjára, Éva. Ő még él, magáért él. Nincsenek-e kötelességei vele szemben?

— Igaz. Ezt az egyet elismerem. Látja, ez szép gondolat. Drága jó anyám... Hanem mi lesz, ha ezek a kötelességek egyszer véget érnek? Én úgy félek attól, hogy szegény, szenvedő anyám egy napon — —.

— Nem, nem Éva; ezek a kötelességek nem szűnnek meg soha. Nincsenek-e kötelességei elhunyt édesanyjának emlékével szemben is? Ismerek egy leányt, akit ennek a kötelességnek érzete segített át az élet nehézségein. Amikor váratlanul elvesztette forrón szeretett atyját, ki nemcsak támasza, nevelője, de legjobb barátja és tündöklő mintaképe volt, — ez a leány a lelkében támadt szörnyű ürességet egyetlen gondolatral töltötte ki: hogy édesapjának törekvéseit, hagyományait, egész szellemi létét folytassa, hogy benne, az élőben, tovább éljen halott atyjának szelleme. Ez a leány egyike a legdolgosabb, a legfáradhatatlanabb embereknek, akiket ismerek. Panaszkodni nem hallottam még soha. Tökéletes összhangban él önmagával és a sorssal, pedig az elhalmozta munkával és kötelezettségekkel, de ugyancsak szük marokkal mért neki az élet örömeiből.

— Szeretnék találkozni evvel az ismerőseivel. Milyen jóságos, milyen széplelkű teremtés lehet... Persze, az ellen, amit most mondott, nem is próbálok érvelni. Hiszen ezek a kötelességek az én lelkem mélyén is élnek. Csak még nem gondolkoztam róluk. Köszönöm, hogy eszembe jutatta őket.

— Kedves Éva, maga azt kérdezte tőlem, érdemes-e élni? Mennyi, de mennyi kötelessége van még ezen kívül az embernek, amiért élni érdemes! Nézze, — —

— Igen, igen ismerem már a maga órarendjét: a család, a jó barátok, az ifjuság, a jóság, a jóság evangéliuma... De mikor én milderre olyan gyengének érzem magam. Miért közeledjem jó barátaimhoz, ha szavam nem ad nekik erőt, nem ad megnyugvást, bizonyosságot? Miért irjak, ha mások nálam sokkal tehetségesebbek, sokkal jobban, sokkal kifejezőbben tudnak írni? Mondja, szabad nekem ellopnom a témákat az igazán hivatottak elől?

— Nincs igaza, Éva. A maga írásai nem jelentenek veszteséget a megírható dolgok tömegében. Olvasta Goethe és Schiller levelezését? Ott találkoztam avval a gondolattal, hogy a költői motívumok száma véges, hogy a költők és írók mindig csak bizonyos eszméket, érzéseket, hangulatokat ismételnék. Azonban a költészet kincsesházát mégsem lehel kifosztani soha. Mert minden lélek egy új színárnyalatot, egy új könnyet, egy új mosolyt jelent a világmindenségben és a véges számú költői motívumok a variációk végtelen során át ismétlődhetnek, mindig új meg új gyönyörűséget keltve.

— Csakhogy ki mondja meg nekünk, hogy az a színárnyalat, az a forma, az a variáció, melyet a mi lelkünk képvisel, valóban nyereség, hogy kívánatos, hogy szükség van rá ebben a nagy egetemességben?

. . . Pajtás! . . . Hallod-e, pajtás! No, ne szégyeld magad, hogy beszélgetésünk előtt a *homokba temetett városok* vidékére menekültél. — Kérlek, húzd felre az ablakfüggönyt. Így ni. Most aztán olvashatsz tovább, öcskös.

. . . Látja a felhőket, Éva? Ott azt a széles hátú, sötét fickót, előtte meg azt a könnyedén szálló fehér felhő-húgot.

— Amott egyik egészen olyan, mint egy kiterjesztett szárnyú madár. Milyen sebesen száll, nézze csak!

— Ugye milyen sokan vannak? És hogyan szállnak és élnek és mulnak és halnak, Istenem. Melyik szép, melyik nem szép, ki a megmondhatója? Az emberek lelke is olyan, mint a felhő. Él és elmúlik, kibontakozik és továtűn szellő szárnyán . . . Nézze mind kelet felé tartanak. Szereti a felhőket, Éva?

— Szeretem, kivált kora ősszel, amikor éles szél hajtja, űzi őket.

— Szeresse az embereket is. Bizza a lelkét arra az égi hatalomra, mely mindnyájunkat, kicsinyeket és nagyokat, haragosokat és ragyogóan derűseket, lassukat és sietőseket egyetlen cél felé terel. Legyen ember az emberekkel, Éva. Higgyen bennük és higgyen önmagában.

— Csitt! ne zavarjuk kis barátunkat. Odanézzem: még a fülét is befogta, hogy nyugodtabban olvashasson . . . Tudja ki jutott most hirtelen eszembe?

— Nem tudom. Kicsoda?

. . . Frate Francesco . . . il poverello di Dio . . .

— Ugye, kedves Éva, mégis csak szép az élet!

Fenyves Pál.

Szaharán.

*Hosszú sorokban megrakott tevék,
Mindegyik tevéen egy szikár arab,
Hosszú sorokban a nagy karaván,
Egy napról, másra, csöndben így halad.*

*A déli naptól izzó a homok,
Lomhán pihen a forró levegő,
Szellő ha száll is, dúdolva, halkan,
Az is csak éget, az is perzselő.*

*Hosszú sorokban megy a karaván,
— Majd rabló törzsek törnek ellene,
Vad, vérszomjas beduin csapat,
Emberbe bujott dzsinnek szelleme.*

*Aztán küzdenek. Élet és halál,
Az egyik győz, a másik ott marad,
Vérük megissza a sivó homok,
S temetni jönnek nagy, bús madarak.*

*A déli naptól izzó a homok,
És jön a számum, elborul az ég,
Remegve, félve vájják magukat
A homokba, az emberek, tevék.*

*Remegve, félve vájják magukat,
A számum öl, a számum eltemet,
Nem látni mást csak élő sírokat,
S élő sírokban hörgő emberek.*

*. . . Alkonyatkor, ha elült már a vész,
Burnuszukból a homokot kirázva,
Tevére ülnek, s ballagnak tovább
A méla csöndű barna éjszakába.*

Klimits Lajos.

Egy vándorbot, egy tarisznya és egy tárogató.

Petőfi és Jókai úli jegyzetei (meg aztán az „Egy az Isten“, a „Bálványos vár“, a „Lőcsei fehér asszony“) valamikor egy fiatal diákot arra ösztökélték, hogy a vakációk olthoni kényelmét feláldozva vándorbotot vegyen a kezébe és négy esztendő minden nagyszünetében az ország járt és járattan utjait rója, hogy majdan (a nevelői pályán) a reábizott gyermekeket jól tarthassa szóval. Mert tudjátok meg rólam, kedves olvasóim, hogy én már husz évvel ezelőtt is vérbéli cserkész voltam fiatal diák koromban s hogy tulajdonképen annak is születtem.

A vándorbot hűséges társa a vándortarisznya. S ez a vándortarisznya az én számomra egyszersmind varázstarisznya is volt, emely megszerelte nekem a mindennapi kenyeret, meg az emberek párfogását, szeretetét.

Ebben a kopottas tarisznyában utazott velem hűséges kísérőm, a tárogató, amelynek akkor (1906-ban) nagy keletje volt Magyarországon.

Fáradtságos utak, vakmerő hegymászások után, leérkezvén a völgyi falvakba, rendszeren a pap, valamelyik tanító bácsi házánál szálltam meg. Nyár volt s engem a hold mosolygó ábrázata sokszor a falu tornyában üdvözölli. Miután bemutatkoztam vendéglátó gazdánál, oda lépdeltem fel, hogy a tárogató messzesíró hangjával rövid időre elszórakoztassam a hallgatag falu népét.

Ez a kis lélekesbeszűrődő szerenád szerzett nekem vacsorát és meleg, puha ágyat.

Végigsírt ez a tárogató hang Vajdahunyad vára felett, a torockói völgyeken, Csik, Háromszék, Udvarhely, Szilágy és Szatmár-megye kies falvai felett. Más esztendőben a hegyek közé szorult jó testvéreket sigatta meg Ungon, Bere-

gen át Kassa (Košice), Eperjes (Prešov), Lőcse (Levice), Késmárk (Kešmarok) vidékén.

Talán még Rákóczi is meghallotta ott a kassai domban, amikor a nagyszaláncai vármokokon felbúgott a kuruc nóta:

„Gyöngye viólának lelőrt az ága
Az én bánatomnak nincs vigasztalása...”

Végigjajongott ez a lelkes fa-kürt a Vág bércecs völgyein; végigsimogatta dalaival a Bakony selymes erdeit, a Balaton tükkrét, végig a Bánátot és a Bácskát.

Hová lennék most, e siralomvölgyben, ha nem volnának emlékeim, ha nem volna miről édeset álmodnom?

Boldog megelégedéssel mondom, hogy engem szeretett a sors, amikor ilyen utakra vezérelt!

Es azulán is vezetett...

Amikor az embermilliók között én is a harctereket jártam, lelkem bebarangolta fél Európa tájait s hogy az álmokat szomjazó ifju min-

den vágya teljesüljön, — bár rettentő fájdalommal szakadtam el hazámtól. — elvitt a sorsom a bolyongó felhőkkel Napkeletre, a kínai, a japáni határra, el a nagy-nagy tengerekre s aztán Amerikán keresztül vissza hozott Európa földjére s ott ejtett ki a markából a hamburgi kikötőben, az európai nagy temetők kapujában.

Ennek a léleknek két szeme nézte, bújta „A Mi Lapunkat”, most, hogy először kezembe jutott.

Ez a lélek küld hangos kiáltással üdvözlöt azoknak, akik e lapot írják s akik fejlesztésének ügyét szívükön viselik.

Örvendek, hogy megismerkedtem A Mi Lapunkkal, melynek enelkedett szellemét, tiszta idealizmusát olyannak érzem, mint valamikor régen a csorbai tó felett a Tátira fenyeveseinek balzsamos levegőjét.

Ifjak, cserkészek, szerettek benneteket!

Sokat, sokat fogok még nektek mesélni.

Világjáró.

Fiúk a Hanyban.

Elbeszélés az ifjuság számára. A Mi Lapunk eredeti diákregénye. Irtá: Mátrai Guidó.

Veletek tartunk.

— Elemér, ma szerencsém volt találkozni Dékány ural, az osztályfőnökkel. Panaszkodott rád, hogy nagyot hanyatlottál a tanulmányi előmenetelben. Mondhatom, meglepett a dolog.

Ispánky ur tett ezekkel a szavakkal szemrehányást nagyobbik fiának, a Berregő nevű motorcsónak „kapitányának”. Elemér hallgatott.

Már maga is tudta, hisz a tanár urak is figyelmeztették, de Géza is nem egyszer kérte, hogy több időt és szorgalmat fordítson iskolai kötelességeinek végzésére. De hiába volt. Karival együtt szinte napról-napra kijártak Vas-kutacsára s idejüket ott töltötték el a Berregővel.

— De apus, nem te hajtottál-e ebbe bele, midőn kifejezted kivánságodat, hogy Berregővel álljak iskolatársaim rendelkezésére?

— No nézd csak, de jól tudsz védekezni. Azt persze nem emeled ki, hogy nagyon is tulságos a buzgalom, amelyet Karival együtt ezen óhajom teljesítésében kifejtetek?

— Kérlek, apus, ha látnád azt a folytonos tolakodást és neked kellene hallanod és elintézned a soha abba nem maradó kéréseket.

— Csak lassan! — intette le atya. — Arra soha okot nem adtam neked, hogy azt merészeld nekem tulajdonítani, hogy a kötelesség elhanyagolása kedvem szerint való dolog volna. Így van?

— Valóban! — ismerte be Elemér.

— Nos, hát miért nem tartottad magad ehhez?

— Megvallom, szerettem volna már menekülni, hisz unom már a dicsőséget és terhemre van már másoknak ez a folytonos kiszolgálása, amelyért csak hízog és üres köszöneteket kapok. De mit csináljak? Nyakig ülök benne s nem tudok sima utat találni a szabadságra. Egyébként készültem még így sem mentem soha iskolába. Ézt, azt hiszem, az osztályfőnök ur sem állította.

— Készületlenül nem mentél, csak gyenge készüllettel, feltűnő gyenge készüllettel és ez is rosszul esik nekem. Nem csak az bántana, ha buknátok, hanem az is kellemetlen lesz rám nézve, ha tele lesztek elégségekkel.

Elemér szórakozottan babrált az asztalon, majd szemébe nézett atyjának és így szólt:

— Be kell őszintén vallanom, hogy egész sereg elégségre számitok és most, a nagy ismétlések idején, ezeket már nem birom kijavítani.

— Elég baj ez, fiam, — mondotta az apa — s a következő nyelveket el kell majd viselned érte. Kari hogyan áll?

— Ugy gondolom. Ő sem különbül, mint én.

— Ám lássátok! De ha ilyen gyengén végzitek az iskola évet, a Balatonnak színét egyiktek sem fogja látni, annyit előre mondhatok.

Elemér aránylag megnyugodva fogadta ezt a fenyegetést. Most már legalább tudta, mire értse a „következő nyelveket”, amiket atya megtorlás gyanánt kilátásba helyezett.

A tanévből alig valami volt már csak hátra s olyan feltűnő volt az iskolában a hanyatlása, hogy szó sem lehetett már arról, hogy a fenyegető elégségek ellen felvegye a harcot. Inkább leszámolt előre a ténnyel és igyekezett megbarátkozni a kellemetlen, de szinte biztosnak vehető „következő nyelvel”.

A balatoni üdülés elmaradása érzékeny büntetésnek tetszett előtte. Hiszen annyi szép terv szövődött már mindkettőjük fejében. Ott, a hírek szerint, már nagy számban használják a motorcsónakokat és ahol több összevődik, versenyeket rendeznek velük, melyek különös izgalmakat jelentenek és a győztesnek nagy ünneplést hoznak...

Erős képzelettel dolgozták ki a végrehajtható kirándulásokat és előre hennyi vitákat rendeztek Karival pl. a felett, hogy Fűredtől mennyi idő alatt tudja Berregő megtenni az utat Badaconyig.

— Apus megtudta, hogy sok lesz az elégségesünk, — jelentette öccsének. — Az lesz a büntetés, hogy nem mehetünk a Balatonra.

A hír Karesit is megdöbbenett, de panaszkodni az sem mert. Érezte, hogy megérdemelte az elégségeseket és természetesnek tartotta, ha a motorcsónakkal való vizsgálások vége atyai büntetés lesz.

— Te, Elemér, tegyünk úgy, mintha a Balatont nem is sajnálnánk, Ne mutassuk a bánatunkat, — tanácsolta a kis huncut.

— Természetesen, hát hogy is illenék hozzánk lekönyult lejjel járni, — felelte az. — Különben is, lehet, hogy még a Balatonnál is érdekesebb szórakozást találunk ma-

gunknak a nyárra, — tette aztán hozzá sokat mondóan.

Elemér nem mondta meg, mire gondolt, mikor ezt kijelentette, pedig Imre és Géza terve: a Hanság és a Fertő bekalandozása motoszkált a fejében. Ime, most felszabadulnak ők és velük Berregő is, mi akadálya volna annak, hogy a balatoni nyaralás helyett hansági kalandozást rendezzenek?!

Ettől a náptól kezdve mind komolyabban kezdett ezzel a tervvel foglalkozni. Lassanként egészen beleélté magát ebbe a gondolatba.

— Ez nemcsak időtöltés, szórakozás és másoknak legyőzése volna, hanem hősi és tudományosnak is beillő vállalkozás, méltó Berregőhöz és hozzánk, — állapította meg magában.

Ettől kezdve sokat beszélgettek Gézával a Hanságról. Így akarta fölleveníteni a Hanyról régebben hallott és emlékezetében már csak halványan élő dolgokat.

Géza boldogan mondott el mindent újra meg újra. Mintha megérezte volna, hogy Elemérnek micsoda szándéka van, pedig bizony az akkor még csak nem is célzott arra, hogy az apai büntetés folytán a Hanság és a Fertő lesz majd nagyszüneti kirándulásuk színhelye.

A Hanyból magából Géza is csak édes keveset látott, noha az ott terül el szülőfalujuk közelében. Ha apjával kimentek kis gyerek korában a rétre, az elmutatott meszsze nyugatra s azt mondta:

— Látod, fiam, az ott a Hany.

S ő annyit nézte akkor és azóta is a hatalmas zöld síkságot, a messze-messze kékülő sötétséget, melyre azt mondták, hogy az öreg eger-erdő. A Hanyban terem a sok széna; ott nőnek ki a vízből a zombékok, melyeken utat találnak maguknak a hanyi emberek. Ott hajladoznak a szélben a végeláthatatlan nád és kákatengerek. Ott költ a bibic, a gémek és a madarak tömérdek serege és sok-sok más vizimadár, amelyek a nyílt vizeket és a töltések árkait ezrével lepik el. Ott terem a gyékény, ott nyílnak a tündérrózsák és a sárga vizililiomok, onnan jön a sok szunyog elő, mikor nyugatról jó a szél és felhőként hozza őket rá a falukra.

Mikor nagyobb lett és még nem adták föl Pozsonyba iskolába, kora tavasztól késő őszig teheneket legeltetett a Hany szélében társaival. Óh, hogy félték, mikor ezeknek néha kedvük kerekedett nekivágni a Hany belsejének: a sásnak és a zombékoknak. Attól félték, hogy nem tudnak visszajönni, mert elnyeli őket a süppedő vízfenék. Az ő állatai nem jutottak erre a sorsra, de azért borzalom volt rájuk nézni, mikor kijöttek, mert hátuk véres volt a bagacsok marásától, lábuk is csupa seb a piócák és a metsző szélű vizinövények támadásaitól. Egyszer a Keményék tehene odaveszett, elszünyedt a repedésben, ahol megnyílt alatta a föld. Más teheneket csak az összefutott nép tudott megmenteni a veszedelemtől úgy, hogy nádat tömtek alájuk s úgy valahogyan kihúzták őket. Bizony nagy éberségre volt ott szükségük a kis marhapásztoroknak! Akadtak ezek közt is, kik bemerészkedtek a Hanyba, hogy vadkaesa és bibictőjást szedjenek. Ezt néha felnőtt férfiak is megkockáztatták, amikor esős idők előtt közlelő hallatszott a darvak lármája s azt remélték, hogy eljuthatnak ezeknek az értékes madaraknak a tanyájára.

Téli esteken, mikor összeverődött a nép kukoricát morzsolni, vagy tollat fosztani, riadozva hallgatta a Hany rémeiről szóló elbeszéléseket. Tudta, hogy ez nem lehet igaz, de azért odafigyelt, hogy egy hangot se szalasszon el belőle. Szó volt ezekben Hany Istókról, aztán titokzatos hanyi emberekről, kik néha kijönnek a nádak közül, megörgetik sötét éjjel az ablakokat és kenyeret, gyujtót, szalonnát, sőt, vagy más egyebet kérnek. A gazdának jaj, ha kérdeznétni meri őket, vagy ha utánuk les; de különben nem bántják a szegény emberereket. Aztán nagy kigyókról, falkába verődött farkasokról hallott, melyek fagyos télen jelennek meg a Hany széléin s borzalmat keltenek csatogtatják fogaikat a nádvágak felé. A lidércek is szóba kerültek minden ilyen alkalommal, mint megannyi apró és halvány lángnyelvek mutatkoztak ezek a nádak közt és a zombékok felett és ingerlik, csalogatják az arrajárókat. Tudott dolog, hogy tüzes tündérek, gonosz szellemek, esetleg Hanybafut emberek

szenvető lelkei ezek. Isten legyen irgalmas azoknak, kik az est sötétjébe utánuk indulnak.

Az öreg emberek háborúkról is tudnak beszélni, mikor a hanyi emberek a messze bennt fekvő földszigetekre vezették a lakosságot, az ellenséget pedig nekivitték a repedéseknek, ahol azok mindenestül alámerültek. Aztán szárazságról, mikor is hírtelen eltűntek a nagy vizek, a kanálisok tele lettek forráságtól ájtól halakkal; fölalatti tüzek keletkeztek, melybe emberek és állatok beleszakadtak és odaégték. Ilyenkor járhatókká váltak a titokzatos mélységek és nem leskelődött halalos, fojtó iszap a megkeményedett földszőnyeg alatt.

A hangtalan, magukba mélyedt hanyvidéki emberek a legtöbbször az árvizes esztendőket "emlegítették". S ekkor beszédjük tele volt keservés panaszokkal. Eljöttek a vizek a Hanyból a rétekre, legelőkre, szántóföldekre, előntötték még a kerteket és a dombgerincről lelőg házvégeket is, felzatták az udvarokat és a szobák földjét. Se termény, se széna, se nád nem volt takarítható az ilyen esztendőkből. Ilyenkor mindig felütötte fejet a károsult emberek közt az a vigasztaló hír, hogy a cenki gróf és a kapuvári herceg utat ását a víznek és kiszáritja a Hanyt. Ástak is csatornákat, végeztek "is metéseket", de a Hany nem hagyta magát: egy két év alatt beiszapolta a fáradságosan létesített lefolyásokat és minden maradt a régiben.

Elemér ezekben az elbeszéléseknek hatása alatt mindjobbban lelkesedni érezte magát a Hansáért. Közben-közben kérdéseket tett a kanálisok és metszések felől, hogy lássa, lehet-e azokon Berregővel járni.

— Óh, most már igazán vége lesz a Hanynak. Nagy, széles és mély csatornával vágat át rajta, szabályozták a bele folyó vizeket: az Ikvát, a Répéet és a Kiszrábat. Pom-pásan lehetne járni a Berregővel ezeken, — mondotta Géza ilyenkor nagyokat sóhajta.

Elemér rejtelmesen hallgatott titkával Néhány nappal a vizgák előtt azonban nyilatkozott róla Karinak. Persze csak óvatosan.

— De jó lesz, haj! — kiáltotta az lelkesülten. — Hátha mi is találunk egy Hany Istókot?!

Vizgák alatt, mikor már az elégségeket a tanár urak megállapították a két fiu számára, Elemér gyakori tárgyalásokba merült Gézával és Imrével. Ennek a két fiunak ragyogott az arca az örömtől, mikor Elemér felajánlotta nekik Berregőt és csak azt kötötte ki, hogy ő és Kari is résztvehessen a vállalkozásban.

Csak Ispánky ural volt egy kis nehézség. Hogyan mondják meg neki, miért mennek oda és mit akarnak a Hanságban? Hiszen hamarjában maguk sem tudják még pontosan? Vajjon elegendik e őket erre a veszélyes helyre?

De valahogyan ezen is túl estek.

— Papa, — mondotta Elemér neki, — Géza meghívott bennünket magukhoz Rétalapra a Hanságba. Ha a Balatonról el kell maradnunk, megengeded, hogy ezt a meghívást elfogadjuk? Rendkívül érdekes vidék az...

Igy kezdtek a hansági kirándulás emlegetését a szülőik előtt. S addig beszéltek, magyaráztak, lelkesedtek, könyörögték, míg végre azok engedni kezdtek.

— Ez már más, erre lehet és szabad valamit építeni, — mondotta Ispánky ur, mikor Géza atyjának levelet megkapta. — Ha a bácsi maga invitál és maga vigyáz rátk, hogy semmi hóbertosságot el ne kövessetek, akkor talán nem lesz baj belőle, ha elengedlek egy hétre benneteket.

A két fiu mint a szélvész rohant evvel a hírrel Gézához és Imréhez. A vizgák után következő szabad napokat lázas készülődésekkel töltötte el a négy fiu.

— Csak addig le ne eresszék a vizet, csak addig meg ne nyissák a nagy csatornát! — sóhajtozták.

Tervüknek, ennek a sok fantáziával és ezer aprólékos-sággal, de tagadhatatlanul nagy gonddal kidolgozott tervnek sikerét most már csak ettől féltették!

— Őzek a fiuk ugyancsak kifognak a te büntetéseden, jegyezte meg Ispánky férje előtt, midőn fiait ragyogó arccal látta jönni-menni, vásárolni, csomagolni s ezerféle dologgal a kirándulásra készülődni.

— Így jó, — felelte Ispánky ur, — szeretem, hogy

derült lélekkel viselik a büntetést s módot találnak arra, hogy magukat kárpótolják. — Azt hiszem, hogy a balatoni kirándulásra fele akkora buzgalommal sem készülődtek volna, mert azt nem tekintették annyira a saját egyéni ügyüknek és vállalkozásuknak.

Mire a Te Deum napja elérkezett, a fiuk már készen állottak az indulásra s a legnagyobb nyugalommal vitték haza a várakozásnál sem nem jobb, sem nem rosszabb

bizonyítványukat. Imre és Géza már az nap elutaztak, hogy odahaza is megtegyék az előkészületeket.

— Vizontlátásra a Hanság-i állomáson! — bucsuztak el egymástól.

— De izgatott vagyok, haj! — mondotta Kari, mikor Elemérrel maguk maradtak. — Így még sohasem éreztem magamat.

(Folytatjuk.)

FAKADÓ RÜGYEK

Egy kis matematika.

(Az önképzőkörben.)

Ismerteti: Ghymesi S. László.

— Uraim! Szeretnék néhány szót szólni a matematikáról, erről a gyönyörű klasszikus tudományról. Miért nem szerelik ezt a tudományt általában az emberek? Azt hiszem azért, mert itt gondolkodni kell; már pedig a mai ember nem nagyon kedveli a gondolkodást. Ugy-e bár kedves uraim (azaz diáktársaim!)? Ezt praksisból tudják!

Pedig vannak ám érdekességek is a matematikában, melyek olyanok, mint a természet, mely csak akkor mutatja meg titkait, ha az ember foglalkozik vele.

Néhány ilyen érdekességet fel-fogok írni ide a táblára minden további magyarázat nélkül, hiszen mindenki észreveszi rajta a szabályszerűséget. Ime az érdekességek:

$$\begin{aligned} 1 \times 9 + 2 &= 11 \\ 12 \times 9 + 3 &= 111 \\ 123 \times 9 + 4 &= 1111 \\ 1234 \times 9 + 5 &= 11111 \\ 12345 \times 9 + 6 &= 111111 \\ 123456 \times 9 + 7 &= 1111111 \\ 1234567 \times 9 + 8 &= 11111111 \\ 12345678 \times 9 + 9 &= 111111111 \\ 123456789 \times 9 + 10 &= 1111111111 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 9 \times 9 + 7 &= 88 \\ 98 \times 9 + 6 &= 888 \\ 987 \times 9 + 5 &= 8888 \\ 9876 \times 9 + 4 &= 88888 \\ 98765 \times 9 + 3 &= 888888 \\ 987654 \times 9 + 2 &= 8888888 \\ 9876543 \times 9 + 1 &= 88888888 \\ 98765432 \times 9 + 0 &= 888888888 \\ 987654321 \times 9 + (-1) &= 8888888888 \end{aligned}$$

Ugy-e bár milyen érdekes és szabályos eredmények, uraim! Számítatlan ilyen van, de a tábla korlátozottsága tart vissza ezeknek a felírásától.

Inkább talán bemutatok egyet azon bizonyítékok közül, melyekkel be tudjuk bizonyítani például, hogy négy egyenlő öttel.

Vegyünk két egészen különböző számot, például a-t és b-t. Ezekre nézve teljesen helyes tétel a következő:

$(a-b)^2 = (b-a)^2$; mindkét oldalon négyzetgyököt vonva:

$\pm(a-b) = \pm(b-a)$; a zárójeleket eltávolítva, két egyenletet kapunk:

I. $a-b = b-a$.

II. $-a+b = -b+a$.

Az I-ből $2a=2b$; 2-vel osztva: $a=b$.

Ugy-e bár ez már igazán lehetetlen! Mert ha $a=2$ és $b=13$, nagyon furcsa lenne, ha kettőt megszorozva 26-ot kapnánk.

Helyes eredményt kapnánk, ha négyzetgyökvonás után a levezetésben a baloldal (+) értékét a jobb oldal (-) értékével tennénk egyenlővé. De hol volna itt a logika, uraim?! (Zúgó tapsorkán)

Emlékezések.

A minap egy orvostanhallgató barátom jött haza néhány napra. Sétálgattunk. Hűvös est volt; a szél kiméltellenül fúj és ő mesélt . . . a diákéveiről . . . a régi jó időről . . .

Volt egy osztálytársam, — mesélte, — aki csak azért látogatta az iskolát, hogy társait mulattassa.

Görög volt az utolsó óránk. Félegyre járt az idő. A diákok éhesen, epedve várták kedves hangszerüknek, a csengőnek megszólalását. A nyitott ablakon át behallatszott a szemetes kocsis csengettyűjének hangja.

Említett osztálytársam ekkor hirtelen felállt helyéről és se szó, se beszéd, indul ki a teremből.

— Hová mész? — kérdezi a jóságos, ősz tanár úr.

— Hát nem tetszett hallani a csengetést? — hallatszott ki a fiúk kacagásából a felelet.

Az öreg tanár úr feldühösödött eleinte a fiú szemtelenségén, de aztán nyugodtan csak ennyit mondott:

— Igazad van, fiam, csengettek, de csak a — szemétnék.

Egy másik alkalommal magyaráz a latin tanárunk:

— Hja, fiaim, azelőtt becsületes, vitéz emberek álltak a nemzetek, a seregek élén, nem úgy mint most. Itt van pl. az élő példa: Marius . . .

További szavait elnyomta a fiúk kacaja.

A történet órán felel Veres Kari. Egy hang nem sok, annyit se tud. A tanár úr leülteti. Fehér, a következő szerencsétlen, sok zagyalékot hadart össze.

— Látjátok, — jegyzé meg mosolyogva a tanár úr — zöld-eket mondott *Fehér* és *Veres*, kész a francia trikolor.

A rossz idő miatt haza kellett mennünk s így abba maradtak barátom visszaemlékezései.

Weinberger Tibor. rg. VI. o. tan.

Szerző az iskola humorából néhány ügyes dolgot lesett el s ugyanolyan kedvesen le is tudja írni. Ezt folytatni lehetne!

Kisértetes, fáradt éj.

*Két szemem ma szürke szállal éj, a lomha pók befonta,
Inda-rácsra dőlten állok álmodt esdve, mint naponta:
jó nekem ma — bármí gyatra — lesnem óeska hangulatra
— mert szememre fátyolát az éj unalma rájavonta.*

*Ringva hív a rózsza szirma; lomb zizegre esendül össze ...
rózsza kelyhe — bíborán hogy ajkam égve megfűrösse —
simogatva hajlík össze kis esokorba — mint havonta.*

*Rám huhog s le tompa rajzzal int kisértet árnyak orma:
szörnyű titkot, ősi titkot álmodik fa, fű, bokor ma,
zúg az ég is égve-forrva, tilkailt ha mind kigyónta.*

*Lázbán-éjben arcom érdes árnyat érez átsuhanni ...
lánynevet vak éjbe súgni (tán hugomnak: Édes Anni ...)
s futni kéne most, rohanni, merre vár a vén Visonta.*

*Hull a rózsza. — Dél virága, nem tudunk ma sírni semmi ...
fény virága, nincsen ír se bánatunkra semmi, semmi
— csak titokban elpihenni, hol szemünk az éj befonta.*

Erőss Imre. VIII. o. tan.

Ritmus lüktet a versben és zeneisége a legfőbb érdeme Itt-ott még elragadják a szavak az őszinteség rovására.

KÖNYVSZEMLE.

Dr. Gál János: Jókai élete és írói jelme. Ez a 300 oldalas könyv a Vogenreite Verlag kiadásában jelent meg. A berlini kiadó nak márkája már eleve biztosítja a könyv értékét, hiszen megszoktuk már, hogy ezzel a jellel mindig olyan könyvek kerülnek forgalomba amelyek az átlagot meghaladó szellemi táplálékkal szolgálnak közönségünknek. Gál János könyve alapos elmélyülés hallhatatlan regényírónk, Jókainak életében, másrészt pedig az ő munkásságának avatott kritikai szemmel és nagy tudást felölelő intelligenciával való megítélése. A szerző nem tartozik azon kritikusok közé, kik félig meddig fiatalos éretlenséggel nyulnak tárgyukhoz és bizonyos képzelt magas szempontból nagyhangú, de ritkán magvas kijelentéseket tesznek. Viszont nem lendül a másik végletbe sem, amely szigorúan sémászerű megállapításokat foglal rendszerbe. Komoly írás,

élvezetes és kijegecesedett stílussal, amely a mai kor bélyegét viseli magán, ha nem is kívánkozik modernségre minduntalan az olvasó szeme elé. A könyv röviden vázolja Jókai életét, azután áttér írói tulajdonságainak fejtegetésére, a végén pedig részletes táblázatot ad az idegen nyelvekre lefordított Jókai művekről. Szintélikus szemszögből ítélve, Gál János ismertetése Jókairól szóló irodalmunk becses könyvei közé sorakozik. Egyes helyeken talán tulságos jóakarattal próbálja retusálni Jókai zseniális írásművészetének letagadhatatlan árnyfoljait, ám eljárása némileg menthető azzal, hogy így akarja ellensúlyozni a már Jókai értékeibe is belegázoló rideg bírálatokat. A könyvet olvasó közönségünk figyelmébe ajánljuk. (Ára 25 kor.) (t—)

HIREK

Hornnyák Odilót a pozsonyi Kiskárpátok cserkészcsapatának parancsnokát — dr. Czárán Dániel érsekújvári tornatanár helyébe hasonló minősítésben áthelyezték. Erősen hisszük, hogy az ujjvári fiuk régi vágya: a cserkészlet, hosszú vajúdás után Hornnyák Odiló fáradhatatlan szervező muukájában napvilágot lát.

Cserkészelőadás. Limbacher Rezső, a Kiskárpátok cserkészcsapat tagja, febr 8-án a pozsonyi Primás-palota tükörtermében ismertette nagy közönség jelenlétében a csapat 1925-ik évi tyerhovai táborát számos vetített kép kíséretében. Különösen szépek voltak a Vrátna völgyi természeti felvételek, a bacsók és favágók életét és a dalos, munkás cserkészek világát ábrázoló képek. Ilyfajta előadást minden csapatnak kellene rendeznie.

A **csszl. közt. cserkészeinek szövetségéhez** tartozó megyei parancsnokok országos gyűlését jan. 24-én tartották meg Žilínán (Zsolna) az összes szlovenszkói zsupák részvételével. A szövetség központját Novák titkár képviselte; a szlovák referátust pedig Janza titkár. A szlovenszkói helyettes elnöki állásra egyhangúlag Dr. Cvengros Béla košicei tanár választott meg. A szlovenszkói referátus mint ideiglenes intézmény beolvad a szlovenszkói helyettes elnökségbe, melynek titkárául Janza Lojzó lett kizemelve. A helyettes elnökség székhelye jelenleg Kassa A febr. 21-iki prágai évi közgyűlés után összehívják a szlovenszkói tiszte- és vezetők gyűlését. A szlovák cserkészlet kérdéseit a megyei parancsnokok gyűlései fogják intézni, melyek félévenként fognak megtartatni. Tárgyaltak még a másnyelvű cserkészek jelentkezéséről, a zsupák és kerületek felosztásáról, a zsupák pénzügyi dolgairól, szlovenszkói cserkész folyóiratról, az állami segítségről.

A falu barátai. A losonci csapat Turul őrsze a sikeres rappi mesedélutánon felbuzdulva, erősen folytatja ez irányú tevékenységét. Január 31-én Persén, február 14-én Ipoly-Galsán tartottak mesedélután a falusi gyermekek nagy mulatságára. Persén verssel üdvözölte őket egy kis elemista s egy jelenlevő apa meghatott egyszerű szavakkal mondott szívből fakadó hálát.

A „Kiskárpátok Turista Egyesület,” cserkészcsapata március hó 7-én d. e. 11 órai kezdettel Ölvédi László s íves közreműködésével forgalomtétellel egybekapcsolt ünnepélyt rendez a Vigadó nagtermében Bratislaván.

Farsangi est. Az eperjesi (prešovi) kol légium „utolsó” nyolcadik magyar osztályának diákjai 14-én igen sikerült estélyt rendeztek, amelyen Szigligeli „A Mama” c. vigjátékát ad-

ták elő. A szereplők közül kitűntek: Szántó Klárka, Klemens Lola, Moskovitz Miklós, Klein Károly, Fränkel Jenő, Schütze Béla, Gerő Mancsi, Meislinger István, Gellért Andor, Lichtig József. Az est rendezése és előkészítése Dr. Wallentfnyi Samunak, a kitűnő pedagógusnak, érdemeit öregbíti. Szigligetinek még ma is üdén ható játékát egy szlovák egyfelvonásos, a „Pacienika” előzte meg, amelynek művészi betanítása körül Petrenko János tanár buzgolkodott eredményes sikerrel.

Táncmultság. A sahi-i (ipolysági) reál-gimnázium ifjusága febr. 13-án igen sikerült táncmultságot rendezett az ifj. menza javára a szülők és a tanügy barátainak részvételével. A táncon kívül volt világposta, szépségverseny. A szépségverseny nyertesei, — Rózsa Gabriella III. o. t. és Holló Boriska V. o. t. — igen szép ajándékokban részesültek.

FEJTÖRŐ

1) **Betűrejtvény.** Makó Gyula IV. o. rg. tan-tól.

B	B	e	5 &
B	e		
B	B	e	

2) **Számrejtvény.** Nemezz Miklós IV. o. rg. tan-tól.

1. 14. 17. 27. = Az imádságot így fejezzük be.

29. 19. 30. 21. 13. 4. = A földmivest másképp így hívják.
 8. 6. 24. 11: 27. = Házi állat.
 10. 1. 16. 7. = Amit fülünk észre vesz, az.
 15. 22. 12. 28. 26. = Butor.
 3. 20. 26. 9. 2. = Minden művelt ember tudja.
 5. 25. 16. 23. 31. = Régi népek költészetében sok van ilyen
 1—31-ig = Ismert magyar közmondás.
- 3) **Szórejtvény.** Szőnyeg Lászlótól.
 Fontos házi szerszám vagyok ;
 Nélkülem fát nem vághattok.
 Ha elkopik nevem vége:
 Jobbnak leszek ellentéte.
- 4) **Keresztzórejtvény.** Ghymes S. Lászlótól.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17					
18							19	20		21	22										
23							24	25		26	27										
28		29		30	31		32			33	34		35		36						
37	38			39		40	41			42	43		44		45						
46	47			48		49	50			51		52	53		54	55	56				
57				58						59					61		62				
63				64						65					66		67				
68				69						70	71	72			73		74				
75							76	77		78					80						
81	82									83					84		85				
				86											88		89				
				90											91						
				92											95	96	97	98			
				99						100					102		103	104	106		
				107	108	109									110	111			112		
				113						114	115	116	117		118	119	120		121		
				122											123				124	125	126

Viszintes sorok. 1 Cserkésztestvér, mielőtt e rejtvény megfejtéséhez fognál. 8 Ige. 11 A diákok nem szeretik. 18 Mécs László kedvelt allegorikus kifejezése. 20 Egy kedvelt magyar népdal kezdőszava. 22 Koldus idegen nyelven. 23 Hasznos növény (fordítva). 24 Gyám jogi műszóval. 26 Kritikus teszi. 28 Szerszám. 30 Vadász teszi. 32 Aristoteles

kategóriájának egyike. 34 Ragasztó. 35 A fő ellentéte. 36 Irányító szó. 37 Nagy magyar király latin monogrammjá. 40 Személynév. 42 A legyőzöttek megszégyenítő eszköze a rómaiaknál. 44 Ismert rövidítés. 45 Magyar Anjou király fordított monogrammjá. 46 A sivatagi vándor öröme. 49 Rag. 51 A fának van. 52 Ellentmondó költőszó. 54 Minden növénynek van. 55 A magyar faj jellemvonása. 57 Általános titulus. 59 Helyhatározói rag. 60 Állatok vannak benne. 61 Mindig ez van. 62 Britt sziget lakója. 63 Személynév. 63 = 52. 66 Mindig újra kezdődik. 67 Kérdőnév. 68 Igekö. 69 Néha nagy pusztításokat. 70 Bolívia fővárosa. 73 Személynév. 74 a. 68 fordítottja. 74 = 45 helyesen. 76 Mindennek van. 78 Több van ebből, mint az ellenkezőjéből. 79 Nagyobb családok szeretik fitogtatni. 80 Régi római pénz. 81. Sok ember lelkiismerete ilyen. 83 Folyó neve. 84 Birtokrag. 86 Helyes gondolkodásra tanít. 88 Sok ember tulajdonsága. 90 XVIII. századbeli magyar lírikus. 91 Török szultán volt. 92 = 35. 93 Falon sok van belőle. 94 Cipészszerszám. 95 Kéréken van. 97 Kevesen teszik, ha arra kerül a sor. 99 Német személynév. 100 Ide jut minden ember. 101 Egyesek szerint a teremtés koronája. 102 Kisfaludy híres elégiájának egyik sora így kezdődik. 103 Sajnos, ha sokan teszik. 107 Egy női művészetben nagy szerepet játszik. 112 Bulgária fővárosa. 113 Görög betű (fonetikus). 114 Nagy művésznők számára irt vigyáék és a színésznő becéző neve a darabban. 121 Ige. 122 Ezen vezetik és tartják a kutyát. 123 Felkiáltó szó. 124 A nagy fájdalom szinonim kifejezése. 125 Pezseg, de nem pezsgő. 126 Költői műfaj.

Függőleges sorok. 1 Férfi név. 2 Shakespeare tragédiája. 3 Sok „b” van benne. 4 „Zászlónk” kiváló feltalálójának monogrammjá. 5 Kérdőnév. 6 A dátum végére teszik. 7 A száj teszi. 8 Régi római fogalom első szava. 9 A kis patak neve. 10 Fáj. 11 A ház fontos része. 12 Mutatónév. 13 Kaukázusi nép első és utolsó betűje. 14 = 99 vízszintes. 15 Francia folyó (fonetikus). 16 Kereskedelemben használt üzleti kifejezés. 17 Nyomorult, idegen szóval. 19 A csunya szinonimája. 20 Mindenkinek van. 21 Falon függ (tisztai tájszó). 22 A mocsár szinonimja. 25 Szakit szinonimája. 27 Ettől fél a kis gyermek. 29 Elektromos hullámokra vonatkozó elektrotechnikai műszó. 31 Személynév tárgyesete. 33 Felettünk van. 35-től idegen nyelvben (közhasználat). 36 Pápai körlevél. 38 Házi állat. 39 = 5. 41 Háziállat. 42 Beszédrész. 43 A mai ember átká. 44 Sok van belőle. 45 Francia névelő. 47 Helyváltozást jelentő ige múlt ideje. 48 Szép termetet mondják. 50 Múza. 51 Az első gyilkosság áldozata. 53 Ige. 54 Múza. (Fonetikus) 55 A bányalámpa feltalálója. 56 Világtáj. 58 Azsiai ország és nagyvárosa, Hafiz költő születés helye. 61 Apor Péter munkája. 65 A tengeren is előfordul. 71 Ūrmérték. 72 Ige. 77 Abe egy betűje fonetikus. 79 Az ember feje sokszor tesz így. 82 A magyarok az utóbbi időben sokat kaptak. 84 Kikutat (műszóval) 85 Verdi operája. 87 Levegő jafinul. 89 = 6 fordítva. 92 Nyári munkás. 98 Erdei nyoma. 100 Megkettőzve magyar eredetű női név (becéző) 104 Olasz folyó. (fonetikus). 106. Megszólító szó. 107 Disz. 109 A gyógyuló seben van. 110 Személynév. 111 A latin „és”. 115 Személynév. 116 Sőhajtószőcska. 117 Tiltó szőcska. 118 = 97 vízszintesen. 119 = 76 vízszintesen. 120 Felkiáltósőcska.

Jegyzet. A megfejtést április hó 10 éig levelezőlapon kell beküldeni. A nyertes értékes könyvjutalmat kap.

A januáriusi fejtőre megfejtése.

1) *Tréfás kérdések:* a) Papiros, b) Szahara, c) Holló.
2) *Betűrejtvény:* Sok bába közt elvesz a gyerek.
3) *Számítási fejtőre:* Hogy keltek át a folyón? 1) először indul 2 szolga, egy ottmarad, egy visszaindul a csónakkal. 2) másodszor 2 szolga indul, egy megint ott marad, egy visszaindul a csónakkal. 3) harmadszor két ur indul: egy ur ott marad és egy ur szolga indul vissza. 4) negyedszer két ur indul: 1 szolga visszamegy. 5) két szolga indul, egy szolga visszamegy. 6) Két szolga indul s így mind átkeltek és a szolgák száma sohasem volt nagyobb az urak számánál.

4) *Rímek kérdések.* Füstöl—prűszköl; vámot—számot; nedves—kedves.

5) *Sakrejtvény.*

„Mert szegénynek drága kincs a hit,
Tűrni és remélni megtanít;
S néki, míg a sir rá nem lehell,
Mindig tűrni és remélni kell!”

Nyertes: Major József Újvár. N. Jaczko Olga: „Csendes mederben:” e. elbeszéléseit elküldöttük címére.

Helyesen megfejtették: Fukács Nándor, Ginovszky Gyula, Hegedűs Flórián, Hegyi István, Madarász Lajos, Major József, Makó Gyula, Nemez Miklós, Pap K Margit, Resó Zoltán, Till Dénes, Tóthkárolyi Ibolya. Niczky Viktor és Zoltán, Spielmann testvérek, Vári János.

B Z. (Feled) Beküldött dolgai nem A Mi Lapunk-ba valók. Próbáljon alkalmazkodni az ifjuság izléséhez. Elbeszélése jó megfigyelő képességről tanuskodik, előadása élénk és fordulatos, de nem közölhetjük, mert a diákok szórakoztatása mellett a nevelés is célunk. **Sz . . . Rezső (Skalice)** Beküldött verseid közül legjobb „Az este fénylő” kezdetű. de nem közölhetjük, mivel már máshol megjelent. Csak a nekünk különösen tetsző dolgokat közöljük másodsor **B . . . I . . . (Perečin)** Van tehetséged a íráshoz, de ilyen kifejezések, mint „lábadozzon könnybe” erős zökkenőket alkotnak versesben. Sokszor csak játszol a szavakkal az érzés melege nélkül. **Virágh László: Farkas F.** Verseitek be vannak sorozva! **Klimits Lajos (Pozsony)** A küldeményt köszönöm, de egy kis szíves türelmet kérek Údv! **E . . . Huba. (Bpest).** Versedért huszonötöt érdemelnél! Miért nem maradsz a prózánál? Aztán szebb belüvetéssel nem írhatnál? **T . . . Jóska (Losonc)** Még sok verstehetika ügyességre kell szeri tenned, míg elfogadható adhat. Rejtvényeid is nélkülözik az alaki szépséget. Jobbat! Egyébként örvendek, hogy súlyos beleszédésből fölépülte **Resatko Testvérek (Košice)** A lap címekre elment. A küldött szép képet köszönöm és a három kitűnő kis pajtást szeretettel üdvözölöm. Nagy **György (Annamajor)** No, tetszik-e a lap, Gyurka pajtás? **Kostya Sándor (Košice)** Régi évfolyamok ára 10 korona; míg a készlet tart, egyes számok is féláron kaphatók. Előfizetésed május végén jár le **Irmán Klára (Bratislava)** Megérkezett-e a cserkésznaplár? Sok ilyen buzgó, ügyes kislány kellene akkor a előfizelők száma csakhamar elérné a kétezeret s olyan lapot adhatnánk, hogy csuda. A lapot egyébként címére is megindítottuk. **Márkus István.** Sakkrejtvényedhez más szöveget keress; így nem közölhető. **M . . . József (Újvár)** Keresztrejtvényed hibás. **F . . . György (Újvár)** Keresztrejtvényed kezdetleges; sok helyt érthetetlen. Jobbat! Rajzaidra kíváncsi vagyok. **Rábai Béla (Ipolyság)** A kért számok elmentek. Rejtvényt bárki küldhet be, ha jó, le is közöljük. **Niczky Viktor és Zoltán (Oroszveg).** Rejtvényetek sántit. Keresztrejtvényt egyelőre nem közölhetünk. **M . . . János (Újvár)** Keresztrejtvényedben sok az erőteltség. Találós kérdéseid közül néhányat alkalmilag hozok. A helyi vonatkozásokat kerülni kell! **Fukács Nándor** Keresztrejtvényed bevált. **Ch . . . István (Újvár)** Rejtvényed közölhetetlen. **Zachár Rezső** plébános úrnak. Az elismerés és buzdulást köszönjük. A Mi Lapunkat nem csak a diákság élezi, de sok felnőtt is szeretettel olvassa újból diáknak érezve magát. **Rábai Béla (Ipolyság)** Rejtvényeid közül alkalmilag egyet-kettőt hozok. Údv!